



Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Прев 881/2023
25.04.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Бранка Станића, председника већа, Татјане Миљуш и Татјане Матковић Стефановић, чланова већа, у парници тужиоца Nelt СО ДОО Добановци, чији је пуномоћник Горан Вучић, адвокат у ..., против туженог Sinex ДОО Београд, чији је пуномоћник Горан Радовац, адвокат у ..., ради утврђења, вредност предмета спора 146.523.722,70 динара, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Привредног апелационог суда Пж 5086/22 од 23.06.2022. године, у седници већа одржаној дана 25.04.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиоца изјављена против пресуде Привредног апелационог суда Пж 5086/22 од 23.06.2022. године.

Образложење

Пресудом Привредног суда у Београду П 9039/2021 од 28.02.2022. године, ставом I изреке дозвољено је објективно преиначење тужбе, ставом II изреке одбијен је тужбени захтев тужиоца да се утврди да тужилац, на основу новчаног улога од 40.970,30 РСД и неовчаног улога у вредности од 121.761,273,38 РСД, има право на 83,10% удела у привредном друштву Sinex Metalservis доо Београд, да на основу новчаног улога у вредности од 40.970,30 РСД и неовчаног улога у вредности од 24.762.449,32 РСД тужени Sinex доо Београд има право на 16,90% удела у привредном друштву Sinex Metalservis доо Београд, те да се на основу пресуде тужилац може уписати у надлежном Регистру привредних субјеката као власник 83,10% удела у Привредном друштву са ограниченом одговорношћу Sinex Metalservis доо Београд. Ставом III изреке обавезан је тужилац да туженом накнади трошкове парничног поступка.

Пресудом Привредног апелационог суда Пж 5086/22 од 23.06.2022. године, одбијена је као неоснована жалба тужиоца и потврђена је првостепена пресуда. Одбијен је захтев тужиоца за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужилац је изјавио благовремену и дозвољену ревизију, због погрешне примене материјалног права и због битне повреде одредаба парничног поступка.

Испитујући побијану пресуду у границама прописаним одредбом члана 399. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр. 125/04 ... 111/09), Врховни суд је одлучио да ревизија тужиоца није основана.

У поступку доношења побијане пресуде није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 361. став 2. тачка 9. Закона о парничном поступку на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. Не стоје ревизијски наводи о томе да је другостепена пресуда донета уз битну повреду одредаба парничног поступка из члана 361. став 2. тачка 12. Закона о парничном поступку тиме што је другостепени суд преузео став из првостепене пресуде кога ревидент сматра противречним изреци те пресуде, а да за то није дао јасне разлоге. Наиме, у другостепеној пресуди су изнети довољни и јасни разлози о оцени жалбених навода од значаја и о примени материјалног права од стране другостепеног суда, сагласно одредби члана 382. став 1. ЗПП.

Према утврђеном чињеничном стању, правни претходник тужиоца Metalservis Акционарско друштво за промет металне и електротехничке робе - Холдинг Београд и Мешовито предузеће за производњу и трговину Sinex доо Београд закључили су 25.05.2005. године Уговор о оснивању Друштва за производњу, промет и услуге Sinex Metalservis доо Београд, којим уговором је у члану 16. предвиђено да Metalservis ад, правни претходник тужиоца, као свој улог у друштво уписује и уплаћује у готовом новцу износ од 250,00 ЕУР-а у динарској противвредности по званичном средњем курсу на дан уплате, а у стварима, без терета и других ограничења, улог у износу од 1.078.000,00 ЕУР-а у динарској противвредности по средњем курсу на дан процене, и то непокретности, док тужени као свој улог у друштво уписује и уплаћује у готовом новцу 250,00 ЕУР-а у динарској противвредности по званичном средњем курсу на дан уплате, а у стварима, без терета и других оптерећења, улог у износу од 1.215.617,00 ЕУР-а у динарској противвредности по званичном средњем курсу на дан процене, и то комплетну линију за прераду и форматизацију папира и картона од 40-500 gr/m² уз обавезу монтаже линије и привођења намени и увођења у методологију и технологију прераде папира. Чланом 20. истог Уговора предвиђено је да оснивачи сразмерно својим уплаћеним улозима, односно унетим улозима у имовину друштва, стичу удео у друштву и то правни претходник тужиоца Metalservis ад Београд удео од 47%, а Sinex доо Београд удео од 53%. Према подацима из АПР-а оснивач Metalservis ад има удео од 47%, и то уписани и уплаћени новчани капитал од 250,00 ЕУР-а и неновчани од 1.078.000,00 ЕУР-а, а Sinex доо удео од 53%, и уписани и уплаћени новчани капитал од 250,00 ЕУР-а на дан 25.05.2005. године, а неновчани у износу од 1.215.617,00 ЕУР-а. Код Агенције за привредне регистре извршена је регистрација предметног Уговора о оснивању 01.06.2005. године. Уговор о оснивању потписан је од стране уговорних страна. Одлуком управног одбора тужиоца од 13.05.2005. године одлучено је да се оснива друштво са ограниченом одговорношћу са седиштем у Београду, чији су оснивачи Metalservis ад Холдинг Београд са 47% оснивачког улога у новцу и стварима и Sinex доо Београд са 53% оснивачког улога у новцу и стварима. Закључењу уговора

је претходио Споразум о утврђивању вредности неновчаних улога у стварима за оснивање Привредног друштва „Sinex Metalservis“ доо Београд од 23.05.2005. године. Тај Споразум закључен је између правног претходника тужиоца и туженог, и оверен пред Другим општинским судом у Београду дана 25.05.2005. године под бр. .../... Ов .../... и исти је потписан од стране законских заступника уделничара. Вредност неновчаног улога правни претходник тужиоца утврдио је на основу процене вредности пословног простора која је извршена 23.05.2005. године. Процену вредности опреме туженог извршила је Комисија за процену. Између тужиоца и туженог вођено је више парничних поступака, између осталог и поступак пред Привредним судом у Београду у предмету П 16161/10 који је правноснажно окончан пресудом Привредног суда у Београду од 01.07.2013. године којом је одбијен тужбени захтев да се утврди да је ништав наведени Уговор о оснивању привредног друштва Sinex Metalservis доо Београд.

На основу утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су закључили да је приликом закључења уговора тужилац био упознат са текстом предложеног уговора, да је уговор закључен у законом прописаној форми са овереним потписима уговарача код надлежног суда, да је закључењу уговора претходио споразум о утврђивању вредности неновчаних улога, те да су слободном вољом уговорне стране утврдиле вредност својих удела, услед чега је предметни уговор закључен у свему у складу са законским прописима. Како уговор представља несумњиву вољу уговорних страна, то суд нема овлашћења да уређује пословни однос између парничних странака на другачији начин од оног како је то било предвиђено самим уговором, односно Споразумом. Другостепени суд посебно образлаже да су према одредби члана 14. став 2. Закона о привредним друштвима који је важио у моменту оснивања друштва Sinex Metalservis доо Београд, оснивачи привредног друштва овлашћени да вредност удела одреде споразумно, што представља израз сагласности воља уговорних страна. Уговор је у целости произвео правна дејства, облигациона и статусна, а улози и њихова вредност утврђени су у складу са тада важећим законом, уз сагласност уговорних страна. Другостепени суд сматра да се одредба члана 14. став 5. Закона о привредним друштвима примењује само за случај да таквог споразума нема, те се не може применити на конкретан случај. Како су странке на дан закључења уговора споразумно утврдиле вредност улога и на основу тога утврдиле уделе оснивача, судови су одбили тужбени захтев за утврђење другачијих вредности неновчаних улога и другачије уделе странака у привредном друштву Sinex Metalservis доо Београд.

Ревидент оспорава материјалноправно становиште нижестепених судова. Указује да су оснивачи привредног друштва Sinex Metalservis доо Београд приликом процене вредности својих неновчаних улога били у обавези да примењују одредбе закона којима се уређује рачуноводство и ревизија, у смислу одредбе члана 14. став 5. тада важећег Закона о привредним друштвима, јер се све процене вредности неновчаних улога имају вршити у складу са том одредбом, те да је на основу вештачења која су као доказ изведена у првостепеном поступку утврђено да су покретне ствари које је у складу са уговором о оснивању друштва требало да унесе тужени као свој оснивачки улог вишеструко прецењене, а да њихова вредност процењена у складу са одредбама закона ни приближно не одговара вредности које је несавесном, нетачном и

незаконитом проценом наводно утврђена, на основу чега регистрована висина удела странака у привредном друштву које су основали не одговара стварном стању.

Ревизија није основана.

У време оснивања привредног друштва Sinex Metalservis доо Београд на снази је био Закон о привредним друштвима („Сл. гласник РС“, бр. 125/04). У члану 14. регулисана је процена неновчаних улога. У ставу 2. прописано је да вредност неновчаних улога ортачког друштва и командитног друштва, као и друштва с ограниченом одговорношћу и затвореног акционарског друштва, утврђују споразумно ортаци, чланови или акционари у складу са оснивачким актом. Ставом 3. је прописано да ако се вредност неновчаног улога не утврди на начин из става 2. овог члана, ортаци, чланови или акционари могу процену вредности тог улога поверити овлашћеном процењивачу или поднети захтев да га у ванпарничном поступку одреди суд. Став 5. истог члана прописује да се процена вредности неновчаних улога врши у складу са одредбама закона којим се уређује рачуноводство и ревизија.

Дакле, процену неновчаног улога код друштва са ограниченом одговорношћу, могуће је било извршити на два начина: споразумно, када чланови друштва на основу сагласности воља утврђују вредност неновчаног улога, или, уколико не постоји споразум, да се процена вредност улога повери овлашћеном процењивачу кога одреде чланови, или на захтев чланова то учини суд у ванпарничном поступку. Исто решење предвиђа и сада важећи Закон о привредним друштвима („Сл. гласник РС“, бр. 36/2011 ... 109/2021), с тим што на детаљнији начин прописује да се вредност неновчаног улога утврђује 1) од стране јединог оснивача друштва или споразумно од стране свих чланова друштва, или 2) путем процене, у складу са чл. 51. до 58. овог закона.

У ситуацији када је вредност неновчаног улога утврђена споразумно, у овом поступку поставило се питање да ли се са успехом може захтевати да суд одреди другачију вредност неновчаног улога, и по том основу, да утврди другачију сразмеру удела оснивача, будући да тада важећи Закон о привредним друштвима није садржао одредбе о томе.

Врховни суд налази да споразум о утврђењу вредности неновчаног улога на основу ког је закључен уговор о оснивању привредног друштва, представља материјалноправну основу на којој су оснивачи одредили величину својих удела, у складу са одредбом члана 14. став 2. Закона о привредним друштвима, и такав податак регистровани код Агенције за привредне регистре. Стога тужбени захтев који би за последицу имао промену уговором предвиђене вредности неновчаних улога и, по том основу, промену величине удела оснивача, не може бити основан јер тиме суд задире у статусна дејства оснивачког уговора и споразум оснивача, без основа за то у закону.

Оснивачи су приликом оснивања привредног друштва Sinex Metalservis доо Београд одлучили да споразумно утврде вредност неновчаних улога, односно правни претходник тужиоца је сагласном вољом са туженим, прихватио самосталну процену вредности неновчаног улога који је у новоосновано привредно друштво унео тужени. На сагласности воља оснивача почива и валидност тако утврђене вредности

неновчаних улога, у којој сразмери су оснивачи стекли и уделе. У тој ситуацији оспоравање уговором утврђених вредности неновчаних улога и удела могло се чинити у поступку по тужби за утврђење да је регистрација података о привредном субјекту ништава, са разлога из члана 69. став 1 тачка 2. Закона о регистрацији привредних субјеката („Сл. гласник РС“, бр. 55/2004 и 61/2005), конкретно да је регистрација извршена на основу документа са неистинитим подацима, будући да тужилац практично тврди да су у Споразум о утврђивању вредности неновчаних улога, као документа који се прилаже уз регистрацију оснивања привредног друштва, унети неистинити подаци. Али, та тужба се могла поднети у тада законом предвиђеном року од 30 дана од дана када је подносилац тужбе сазнао за разлоге ништавости, али се не може поднети после истека рока од три године од дана извршене регистрације.

Стога је правилан закључак првостепеног суда да се питање вредности улога тужиоца и туженог могло истаћи у поступку оспоравања уписа новооснованог друштва.

Ово због статусноправног дејства уговора о оснивању привредног друштва којим је споразумно одређена вредност неновчаних улога у друштво и сразмерно томе удела чланова друштва.

Како је исказано и у решењу Врховног касационог суда Прев 166/2014 и Пзз 4/2014 од 05.03.2015. године, уговор о оснивању има и облигационоправне елементе, односно дејства, те се и могло тражити утврђење ништавости уговора о оснивању Sinex Metalservis доо Београд, односно његове одредбе о улозима и уделима, према општим правилима облигационог права. Само у случају утврђења ништавости конкретне одредбе уговора о оснивању друштва могла се у судском поступку утврђивати другачија вредност удела према вредности улога. Међутим, питања ништавости, односно ваљаности уговора о оснивању Sinex Metalservis доо Београд правноснажно је расправљено, одбијањем тужбеног захтева за утврђење ништавости уговора о оснивању друштва Sinex Metalservis доо Београд, правноснажном пресудом Привредног суда у Београду П 16161/2010 од 01.07.2013. године. Код таквог стања ствари, нема законског основа да се у судском поступку утврди другачија вредност улога и удела у друштву, од утврђене споразумом који је произвео статусноправна дејства и није ништав, сагласно одредби члана 14. став 2. Закона о привредним друштвима, а све са разлога на којима тужилац заснива тужбу. Такав уговор обавезује уговорне стране.

У прилог наведеном схватању иде и садашње решење Закона о привредним друштвима („Сл. гласник РС“, бр. 36/11...109/21), који у члану 59. процесну легитимацију за побијање споразумно утврђене вредности неновчаног улога даје повериоцу друштва, и то само ако друштво није у могућности да измирује обавезе у редовном току пословања. Међутим, и у том случају нема промене вредности неновчаног улога (ни измене величине удела по том основу), већ је члан друштва који је унео тај неновчани улог у обавези да разлику до споразумно утврђене вредности тог улога исплати друштву.

-6-

Зато су без утицаја на правилно пресуђење ревизијски наводи којима се инсистира на примени одредбе члана 14. став 5. Закона о привредним друштвима („Сл. гласник РС“, бр. 125/04“), јер у ситуацији када су судови утврдили да су странке споразумно утврдиле вредност неновчаних улога на ком основу почива оснивачки акт који је у свему пуноважан, то је онда правилна одлука којом су судови одбили тужбени захтев у целости.

Како не постоје разлози због којих је ревизија изјављена, као ни разлози о којима ревизијски суд води рачуна по службеној дужности, Врховни суд је применом одредбе члана 405. став 1. Закона о парничном поступку, одлучио као у изреци.

**Председник већа – судија
Бранко Станић, с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић